

Myllyhoitoyhdistys ry.

Lausunto

10.06.2022

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

-

Vastaajatahon virallinen nimi:

Myllyhoitoyhdistys ry.

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Minna Ekholm toiminnanjohtaja Myllyhoitoyhdistys ry.

minna.ekholm@myllyhoito.fi

040 7291171

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

-

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Päihdehoitopalveluissa tulisi tarkentaa, milloin palveluun sovelletaan sosiaalihuollon ja milloin terveydenhuollon lainsäädäntöä. On tärkeää, että järjestämisvelvollisuuden piirissä olevat palvelut säädetään sekä sosiaali- että terveydenhuoltolaissa tarkasti, selkeästi huomioiden päihdepotilaiden erityisvaatimukset sekä arvioijan päihdeosaaminen. Laissa tulisi vielä tarkentaa päihderiippuvuuteen sairastuneiden henkilöiden palveluiden kiireellisyyttä ja hoitoketjun katkeamattomuutta. Kaikilla hyvinvointialueilla tulisi olla riittävät resurssit ottaa vastaan potilaita heidän tarpeidensa mukaisesti.

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösosiaalityötä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Tässä kohdassa mainittu järjestöyhteistyö on tärkeä. Järjestöillä on paljon potentiaalia järjestää yhteisösosiaalityötä oikeanlaisen asiakasohjauksen kautta.

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihuoltolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihuoltolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Myös tässä kohdassa huomiota tulee kiinnittää sosiaali- ja terveyshuollon päivystyksen henkilökunnan riittävään päihdeosaamiseen. Tällä hetkellä se ei ole kaikilta osin riittävä ja koulutusta on lisättävä.

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihuoltolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Psykososiaalinen tuki tulisi turvata kaikissa olosuhteissa.

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Nykyisen Päihdetyötä koskevat palvelut poistettaisiin hyvinvointialueen sosiaalipalveluina järjestettävästä palveluista. Laissa puutteena tulisi olemaan tasavertaisen hoitoon pääsyn häviäminen sekä oikaisuvaatimuksen tekemisen mahdollisuuden poistuminen. Tällä muutoksella heikennetään järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaa sosiaalihuollon päihdetyön ja päihdepalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä asiakkaan asemaa ja oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihdepalveluja. Esitys heikentäisi oleellisesti asiakkaan oikeusturvaa, kun asiasta ei tehtäisi enää päätöstä, eikä silloin voisi käyttää perustuslain mukaisia oikeusturvakeinoja. Esitetyt muutokset laissa heikentäisivät järjestämisvelvollisuuden piirissä olevien sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta ja asiakkaiden oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihdehuollon erityispalveluja myös sosiaalihuollon arvioimana.

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihuoltolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.9 Onko sosiaalihuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Laista puuttuu kokonaan tuloksellinen toipumiskeskeinen hoito päihderiippuvuuteen, joka on lääkkeetön näyttöön perustuva menetelmä. Lain valmistelussa tarkoituksena oli asiakkaan ja potilaan aseman ja oikeuksien parantaminen palveluissa. Päihderiippuvuuteen sairastuneen päihdehoidon tulee olla tavoitteellista ja tähdätä päihdeettömyyteen sekä kokonaisvaltaiseen elämänmuutokseen. Päihderiippuvuuteen sairastunut henkilö ei pysty enää kohtuukäyttöön eikä päihteidenkäytön vähentämiseen.

Suurkulutus ja päihderiippuvuussairaus tulisivat eriyttää laissa. Hoidossa ja toipumisessa päihderiippuvuus tulee käsitellä sairautena, jossa pidättäydytään kaikista päihdyttävistä aineista (myös päihdyttävistä lääkkeistä). Hoidon painopiste tulee olla päihteiden käytön lopettaminen ei vähentäminen tai päihteen korvaaminen toisella.

Vaikuttavuustutkimus tulisi ottaa mukaan kaikkeen päihdehoitoon. Päihdehoidon vaikuttavuuden tutkimusta sekä ja tuloksellisia päihdepalveluja tulee lisätä. On kustannustehokkaampaa tehdä hoitoa, joka on tuloksellista ja karsia pois palvelut, jotka eivät niitä ole. Hoidon tuloksia tulee seurata myös kunnissa, jotka palveluja ostavat sekä hoitolaitoksissa hoitojakson jälkeen.

Kaikkien tulee päästä toipumiskeskeiseen hoitoon tasavertaisesti maantiellisestä sijainnista riippumatta. Myös läheisten on saatava hoitoa samoilla periaatteilla. Suomessa ei ole ollut tasavertaista hoitoon pääsyä vaan on riippunut kunnasta missä asuu, minkälaista hoito saa.

Päihdepalvelut tulee resursoida niin, että hoitoketju on katkeamaton ja riittävä määrä päihdepalveluja on tarjolla. Hoitoketjun katketessa esim. katkon jälkeen on suuri riski, että päihderiippuvainen palaa päihteiden käyttöön odottaessaan hoitopaikkaa. Katkeamaton hoitoketju on kustannustehokasta ja vähentää inhimillistä kärsimystä sekä päihderiippuvaisen putoamista palvelujen piiristä ja menehtymistä riippuvuuteen.

2.10 Puuttuuko sosiaalihuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

-

Perutelut kyllä vastaukselle:

-

3 Terveydenhuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.2 Onko mielenterveyspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Päihdepalveluja saavalle potilaalle tulisi turvata hänen tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kokonaisuus. Potilaan siirtyessä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon välillä on mahdollista, että hän saa entistäkin huonommin hoitoa päihderiippuvuuteensa.

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Päihteiden käytöstä johtuvaa välitöntä katkaisu- ja vieroitushoidon on perusteltu ja tarpeellinen.

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.9 Onko työnohjausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

-

Perustelut kyllä vastaukselle:

-

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivaltaperusteella poistettaisiin?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

8 Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

-

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

-

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Päihdepalvelujen palveluvalikkoon tulisi ottaa mukaan vakiintuneesti myös intensiiviset avopalvelut, joista on jo paljon hyvää kokemusta eri kuntayhtymisen alueilla. Intensiivinen avopalvelu tarkoittaa sellaista palvelua, jossa asiakas käy hoidossa kotoaan käsin mutta hoitoa on useita tunteja viikossa, joko päivisin tai iltaisin. Tämä topumiskeskeisen hoito tähtää samalla tavalla täyteen päihteettömyyteen ja sisältää saman ohjelman kuin vastaavalaitushoito. Useat kunnat ovat ottaneet tämän mallin mukaan kilpailuttaessaan päihdepalvelujaan jo vuosien ajan. Näin hoito on kustannustehokkaampaa ja kätevää niille, joille tämä malli sopii laitoshoidon sijaan.

Ekholm Minna
Myllyhoitoyhdistys ry.

